

l'alfabetització fins al moment de la creació—, la construcció i manteniment d'una primera xarxa d'infraestructura cultural —biblioteques i centres de lectura, sales d'exposicions, teatres, tallers,...— estan lligades a ateneus i centres socials, sobretot en els moments històrics en què aquestes funcions no eren assumides de forma general per les institucions públiques.

D'altra banda, un retrat de la nostra cultura no pot ser complet sense fer referència al dens teixit d'esbarts dansaires, orfeons i corals, que promouen la formació artística de milers de ciutadans i que alhora han difós dins i fora del país la música i la tradició pròpies.

Tots aquests referents eren els que omplien i donaven vida a més de 1.300 m² d'exposició, que a la vegada es complementaven amb unes seixanta activitats que abastaven concerts de música, conferències, espectacles infantils, de dansa catalana, de teatre... i que van aconseguir fer participar dels actes i visitar l'exposició a més de 15.000 persones.

A l'inici del recorregut de la mostra es trobava una taula cronològica que situava el visitant en el context social i històric que ha acompanyat el món associatiu, des de 1845 fins ara, complementat amb una

galeria de personatges il·lustres. Seguia tot l'àmbit de l'excursionisme —amb les ciències que va impulsar: cartografia, etnografia, mineralogia, botànica,... L'ensenyament i la literatura, les escultures i els quadres, les representacions teatrals i muntatges coreogràfics, el moviment coral i un apartat especial dedicat a l'arquitectura que les mateixes entitats han generat, formaven la resta del recorregut que hom podia anar descobrint mitjançant publicacions, cartells, fotografies, materials originals, i diverses projeccions de vídeo i d'imatges tri-dimensionals que aconseguien despertar en el públic la curiositat envers l'oferta plural, atractiva i oberta que ens proposen les associacions populars de cultura d'avui en dia.

«In vitro» La proposta dialogant de KRTU

Jaume Josa
CSIC. Universitat de
Barcelona.

Durant molt de temps s'ha parlat i parlat del divorci existent entre les dues cultures, la humanística i la científica. Algunes veus s'han aixecat per demanar que s'enderroqués la barrera que les separa. No obstant això, sovint han estat poc

més que paraules amb bona intenció lluny d'accions transformadores.

Avui, cal portar a la pràctica aquells valors de ciència i tècnica com a protagonistes de la cultura actual i la futura des del seu desig d'innovació. Això és el que ha fet KRTU (Cultura, Recerca, Tecnologia, Universals), centre dependent del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya que, sota la direcció científica d'Anna Veiga i la humanística de

SPIGEL, De formato
Foetu (1531).

Vicenç Altaió, ha organitzat l'exposició «*IN VITRO*». *De les mitologies de la fertilitat als límits de la ciència*.

Una de les aportacions més importants i espectaculars de la ciència del nostre temps és la de les tècniques de reproducció assistida. Doncs bé, sobre aquest fet KRTU ha realitzat la proposta de fer compartir la contemporaneïtat, la memòria cultural i les implicacions socials que comporta. L'exposició, i el simposi que formava part i suport, han tingut un fort impacte ciutadà, que durarà en el temps gràcies al catàleg de l'exposició. Aquesta publicació segueix en ella mateixa el desig de la mostra: confrontar disciplines científiques, humanístiques i artístiques tot ampliant la percepció estètica i ètica dels límits de la ciència que s'han portat a reflexió i debat. Fins i tot, el lloc escollit pels organitzadors de KRTU per a l'exposició «*In vitro*» forma part del sentir en aquesta proposta: la Fundació que ens va deixar Joan Miró amb el propòsit que fos un lloc en el qual «passessin coses».

L'exposició «*In vitro*» ha comptat amb equips professionals i de llarga experiència: antropòlegs, arqueòlegs, museòlegs, biòlegs, etc., i ha rebut el suport, entre altres, del Departament de Ginecologia de l'Institut Dexeus, Departament de Biologia Cel·lular i

Fisiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, Museu de la Ciència de «La Caixa», IRTA (Institut de Recerca Tecnoagroalimentària), equips informàtics d'Appel, etc., que han presentat un desplegament conceptual i visual de tot allò que gira al voltant de les tècniques de reproducció assistida i al mateix temps, un ampli repertori d'imatges estatutàries procedents de museus nacionals i internacionals, per tal d'evidenciar quin ha estat l'imaginari mític religiós i cultural produït dels orígens fins avui, a causa d'un dels grans tabús de la humanitat: l'esterilitat.

En la sala *Costums i creences* s'ha presentat un compendi de documentació etnològica del costumari català. Pedres i fonts de virtuts fecundants, goigs, gravats i tota mena d'objectes rituals de virtuts fertilitzants.

«*In vitro*», amb un profund caràcter plural, ha convocat les arts i l'humanisme per tal de realitzar una aproximació punyent i oberta a la Ciència. Que això s'hagi portat a bon fi des d'un Departament de Cultura, el de la Generalitat, és un fet històric de rellevància i exemple per seguir i continuar, mostra del tarannà del conseller Joan Guitart, que sempre ha recalcat la profunda imbricació entre *Cultura* i *Ciència*. En l'acte de presentació als mitjans de

comunicació, el director general de Patrimoni, Sr. Eduard Carbonell, va indicar que en aquesta exposició es fa ben palès el desig d'estar amatent al patrimoni del futur. El mateix Departament que mitjantçant la creació de la *Comissió per a l'estímul de la cultura científica*, s'ha posat al front dels que han copsat i tenen convicció que la ciència forma part rellevant de la cultura, no tan sols en un sentit utilitari, sinó també en els aspectes conceptuals que configuren una imatge i concepció del món.

Jornades sobre el patrimoni etnològic: Anàlisi i pràctiques

Anna Figueras
Carrutxa

Del 15 al 18 de març de 1991 van tenir lloc a Reus unes jornades sobre *Patrimoni Etnològic: anàlisi i pràctiques*, organitzades per l'Institut Tarragonès d'Antropologia, el Museu Comarcal Salvador Vilaseca i el Centre de Documentació sobre la Cultura Popular Carrutxa. Les jornades continuaren amb tres taules rodones que analitzaren diferents aspectes del patrimoni etnològic.

La primera fou entorn el tema dels vells oficis i les noves artesanies. Les set persones que hi foren convidades posaren de manifest els problemes que tenen els oficis artesanals per integrar-se dins el mercat econòmic actual i la manca de personal amb una formació adequada que els doni continuïtat.

La següent taula rodona tractà la gestió i estudi del patrimoni etnològic, posant-se a debat la funcionalitat dels museus etnogràfics i el tractament que s'ha de donar al patrimoni tant material (objectes, arquitectura, etc.) com intangible (creences, gestos, cançons, etc.).

La darrera es dedicà a la cultura popular i les seves pràctiques. Els